

HLINĚNÁ BOŽSTVA

MARTIN KOLÁČEK

Martin Koláček

Hliněná božstva

Copyright

Autor: Martin Koláček

Vydalo nakladatelství: Martin Koláček - E-knihy jedou

Rok vydání: 2013

Vydání první

ISBN

978-80-87856-06-2 (epub)

978-80-87856-07-9 (mobi)

978-80-87856-08-6 (pdf)

Obsah

1. Skála odplaty	5
Část první: Lotův příběh	8
2. Přepadení.....	9
3. Kapitán Knum	12
4. Čepel z vápence.....	16
5. Jeskyně odplaty	19
6. Špína.....	22
7. Jeho Hliněné veličenstvo	26
8. Sto tisíc let v Divočině.....	29
9. Vražedné vlny	33
10. Děti života	38
11. Kamenné dítě	41
Část druhá: Masův příběh.....	46
12. Obchodník s maskami	47
13. Věc názoru	51
14. Na vlně geozón.....	54
15. Bitva u Černého prstu.....	58
16. Hliněné střepy.....	61
Část třetí: Aerein příběh	67
17. Hliněná božstva.....	68
18. Kamenná královna	72
19. Kamenná božstva	75
20. Vstříc rozpadu.....	81

1. Skála odplaty

Nad skvostně bílým vápencovým údolím se tyčila ostrá bílá skála. K ní vedla jen jedna cesta, dlážděná černým obsidiánem. Když jste po cestě přišli, měli jste pocit, že skála nikde nekončí, jako by kdesi v závratné výšce plynule navazovala na oblohu. Jako by protínala sluneční kruh ve dvě.

Kdybyste však přišli takhle blízko, zaujalo by vás ještě něco jiného. Teprve až na úpatí skály byste si všimli, že není tak bílá, jak se zdálky zdá. Její sněhobílou tvář hyzdily ošklivé hnědé fleky a pramínky. Nejspíš byste se při tom pohledu otřásli hrůzou, protože hnědé fleky byly zaschlé krůpěje bláta, krve Hliněného. Teprve pak byste vzhledli vzhůru a uviděli ho.

Až na samé špici skály bez hlesu visel Hliněný. Už dávno nekřičel, ačkoliv hřeby, jimiž byl ke skále připoután, jej trýznily stejně, jako před tisíci lety.

Ten Hliněný byl Ion, jeden z posledních Starších. A byl zde připoután, vystaven spalujícímu slunečnímu kruhu a bolesti z otevřených ran, aby pykal za své strašné zločiny.

Už tisíce let sem nikdo nechodil. Ani těch pár Kamenů, které si na něm v minulosti tak rády vylévaly zlost. Ani ti Hlinění, kteří na něj pokřikovali, že je zradil. Nikoho už nezajímalo. Dávno přestal vyhlížet jakoukoliv společnost. Proto si toho dne nevšiml postavy, jež se pomalu blížila po obsidiánové cestě.

Byla to Hliněná žena, s tváří zvrásněnou jako pískovcové údolí. Z té tváře byste vyčetli bolest, snad dokonce větší, než jakou prožíval odsouzený. Možná proto, že rána, s níž se žena potýkala, byla ještě čerstvá.

Přišla až ke skále a zavolala odsouzeného jménem.

Ion shlédl dolů: „Netušil jsem, že tě ještě někdy uvidím. Po tom, cos na mě křičela naposled. A po tomhle,“ pokýval hlavou směrem ke svému hrudníku, kde byla viditelná velmi ošklivá puklina.

„Bolí to moc?“ zeptala se žena.

„Jestli to bolí?“ suše se rozchechtal odsouzenec, až mu z puklin vyletěl prach, „samozřejmě, že to bolí. Ale jeden si tak nějak zvykne, že ano.“

„Dospěla jsem k závěru, že jsem k tobě možná byla nespravedlivá.“

Ion se zase rozchechtal. Pak se rozkašlal. Smích jeho vysušenému tělu nedělal dobře.

„A za co vděčím tvému nečekanému prozření?“ zeptal se pak, když se jeho kašel uklidnil.

„Aerea je mrtvá,“ odpověděla žena prostě.

„Mrtvá?“ Ion na ni vytřeštil své oči, dva popraskané, věky a bolestí omleté polodrahokamy.

„Ano, mrtvá. Abych byla přesná, její tělo se nenašlo. Ale zmizela. Stejně záhadně, jako všichni předtím.“

„Tak jak víš, že je mrtvá?“

„Aerea byla jako moje sestra. Bylo tam pouto. A teď je přerušeno. Cítím to. Je mrtvá.“

„To je... to je mi líto,“ Ion zřejmě neměl, co říct.

„Aerea zemřela, zatímco ty jsi byl připoutaný ke skále. Iriana tvrdí, že jsi to stejně udělal ty. Že jsi měl komplice. Ale já jí už nevěřím.“

„Takže konečně věříš, že jsem nevinný? Pomůžeš mi dolů?“

„Víš, že nedokážu jít proti Jejímu kouzlu. Nedokážu ty hřeby vytáhnout. A kromě toho si nejsem kamenně jistá, že ti věřím. Ty důkazy proti tobě zněly dost přesvědčivě.“

„Aha, no to je skvělé! Takže jsi přišla, abys mi řekla, že možná připouštíš variantu, že bych mohl být nevinný? A to je všechno? A teď odejdeš a vrátíš se do města, kde Iriana spokojeně zotročuje Hliněné?“

„To je vlastně další věc, díky níž jsem jí přestala věřit. Říká, že tvoje zločiny jsou důkazem, že Hlinění jsou rozpadlí nejen fyzicky, ale i morálně. Tak jsem se jí ptala, jestli za morálně rozpadlou považuje i mě. Řekla, že ne, že se to netýká Starších. Že ti mají v sobě božskou esenci. Ale ty jsi přece taky Starší. Tak jak na tobě mohla založit pravidlo, na jehož základě odsuzuje všechny Hliněné? Vždyť je to protimluv.“

„Ano, to je typická Iriana. To je jako mluvit do skály.“

„Na druhou stranu, někdo musí udržet řád. A to ona dokáže.“

„Ano, ale za jakou cenu?“

„Kdyby nevládla menším bytostem ona, pak kdo? Ty ani já určitě ne.“

„Já myslím, že tyhle ‚menší‘ bytosti by si klidně mohly vládnout samy.“

„Tomu přece nevěříš!“

„To víš, že tomu věřím. Ale na tom nezáleží. Pomoz mi dostat se z téhle mučírny.“

„Podívej, Ione, nemůžu tě sundat, ale existuje něco, co bych udělat mohla.“

„A to?“

„Můžu oživit ty hřeby, jimiž jsi připoután.“

„Cože? A k čemu mi to bude dobré? To čekáš, že se pak odplazí pryč?“

„Vlastně ano, přesně na to jsem myslela.“

„A co když ne? Co když se jenom budou kroutit a trápit mě ještě víc?“

„Víš, já myslím, že to právě dokáže tvoji nevinu. Iriana tě jimi přibila jako trest za tvoje zločiny. Když ožijí, budou se snažit splnit svoje poslání. Jestli jsi vinen, zůstanou a budou tě trápit ještě víc. Máš-li ale svědomí čisté, bylo by to popření jejich úkolu. Takže tě časem nechají být. Co říkáš? Mám to udělat?“

Ion neodpovídal.

Žena smutně sklopila oči.

„Aha,“ řekla, „takže nakonec měla Iriana pravdu. Udělal jsi to.“ Otočila se a měla se k odchodu.

„Počkej,“ zastavil ji odsouzený, „tak to není.“

„Kdybys byl nevinný, nabídku bys přijal.“

„Ale... já jen... mluvila jsi o čistém svědomí. To, proč tady visím, jsem neudělal. Ale čisté svědomí nemám. Udělal jsem v minulosti věci, kterých lituji.“

Žena se opět otočila směrem k němu: „Nemyslím, že by je zajímaly nějaké drobné přestupky. Tvé přikování je trest za vraždu Iniaei, Illii, Ietha a Is. Zavraždil jsi někoho z nich?“

„Ne.“

„V tom případě by hřeby setrváním na svém místě popíraly svůj smysl existence.“

„Jsi si tím jistá?“

„To ne, život je nevypočitatelný. Ale věřím, že to tak bude.“

„Dobře. Tak to tedy udělej.“

Hliněná žena položila ruku na skálu a zavřela oči. Z ruky vystřelilo světlo, které stíralo fleky suchého bláta, skrz něž se šířilo vzhůru. Dorazilo až k Hliněnému a vstoupilo do hřebů, držících ho ve skále.

Údolí se rozeznělo Ionovým křikem, jak se hřeby začaly kroutit v jeho ranách.

„Teď se konečně dozvíme pravdu,“ usmála se žena.

Část první: Lotův příběh

2. Přepadení

Do kamenného města se plížila noc. Paprsky slunečního kruhu, zapadajícího za obratník, odhalily blátivý stín, vykreslený proti bílé vápencové zdi. Lot, nevýznamný Hliněný zlodějíček, se stejně, jako noc, plížil ulicemi. Ruce, rozpraskané mnohými boji, měl založeny v podpaží, kde aspoň lehce nasávaly vlhkost potřebnou ke své regeneraci.

Zoufale potřeboval bláto. Ne suchou zeminu, která ležela za hranicemi města, ale opravdové bláto. Vlhké, mazlavé, studené. Jenže jediní, kteří v tomhle městě vlastnili nějaké bláto, byly Kameny. Ne, že by je snad potřebovaly. Ale vlastnit veškeré zásoby vody znamenalo držet v područí Hliněné, kteří byli ochotni udělat cokoli, aby ji dostali. Byli ochotní vykonávat jakoukoliv práci, poskytnout jakoukoliv službu, žebrat, krást.

V ulici před ním se ozvalo zapleskání. Lot ztuhnul a skrčil se do stínu. Tohle nebyl zvuk kroků Kamene, ani suchého Hliněného, zoufalého ze své rozpadající se existence. Tohle byl Hliněný z lepší vrstvy. Snad majordom některého šlechtického Kamenného rodu, nebo šťastlivec, jemuž se dostalo vzdělání v geologii. Zavrženíhodného kolaboranta, co díky vzdělání získal pozici mezitlakového interpreta, specializujícího se na zprostředkování spolupráce bytostí obou forem. Jeden takový kdysi Lota do města nalákal příslibem práce za spoustu bláta, a pak jej nechal ležet schnoucího na ulici.

Ať tak či onak, pomyslel si Lot, tenhle Hliněný potulující se noční ulicí je jistě nepřímou zodpovědný za situaci, v níž se místní Hliněná spodina nacházela. A proto není třeba mít s ním jakékoliv slitování.

Pleskavé kroky se blížily. Lot se přikrčil ještě víc, vytáhl ruce z podpaží a zvedl je před sebe. Postava zakryla výhled do ulice. Lot na nic nečekal a stáhl ji k sobě za roh. Chlad vlhkého bláta se rozlil na jeho rozpraskaných rukách. Ten sladký pocit jej na chvíli zastavil. A to byla chyba. Přesně ta chvíle jej stála výhodu, kterou získal momentem překvapení. Do jeho hlavy udeřila dobře udržovaná pěst. Lot ztratil rovnováhu a spadl na záda. Cítil, jak popraskala. Následoval kop, který mu rozdrtil prsty na noze. Lota se zmocnila panika. V šíleném pokusu o sebezáchovu vykopl zdravou nohu proti kolenu soupeře. Ten spadl na něj a začala zuřivá bitka na zemi.

Lot byl zvyklý na boj a znal veškeré zápasové finesy, ale soupeř byl dobře stavěný a perfektně udržovaný. S jeho celistvými rukama se Lotovy rozpraskané pahýly nedaly srovnávat. Po pár úderech Lot věděl, že tohle nemůže vyhrát, a že bude záležet na jeho nepříteli, zda jej vůbec nechá přežít. Jako ubohou trosku, které nezbyde, než žebrat na náměstí o trochu bláta na zacelení životu nebezpečných ran.

A náhle tlak skončil. Byl volný. Než se ale rozkoukal, držely ho jiné ruce. Ještě pevnější a vražednější. Byly to ruce Kamene, tak tvrdého, že by mu stačilo jednou udeřit, aby zbavil Lota života.

„Ale, ale,“ zaštěrkal smíchy Kamenný strážný, „copak to tu máme? Dva pouliční rváče?“

„Já nejsem rváč,“ bránil se Hliněný, jehož Lot napadl, „jsem zaměstnaný u...“

„Ticho, ty bláto!“ vyštěrknu na něj strážný tak ostře, že napadený opravdu zmlknul, „mě nezajímá, kde seš zaměstnanej, ty špíno! Bitky na ulici jsou proti zákonu.“

„Ale já byl napaden...“

„To tě neopravňuje k tomu, aby ses tady rval!“

„Co jsem měl dělat? Jen jsem se bránil!“

„Měls zavolat hlídku! Hej, Křemloune!“ zakřičel na druhého strážného, který držel Lota, „drž toho prachopsa pořádně, jo?! Takovýdle nebudem u nás ve městě trpět!“

„Ale já jsem nemohl...“ pokusil se ještě bránit napadený. Na jeho tvář narazila kamenná dlaň. Byla to jen lehká facka, ale pro Hliněného natolik drtivá, že jej umlčela.

„Jdete oba s náma!“ napůl oznámil, napůl rozkázal strážný, „budete ležet v Hliněnejch dírách, než se rozhodne, co s váma. Teda pokud se mezitím vy dva vyblát'ové vzájemně nezabijete!“

„Jak se jmenuješ?“ zeptal se Hliněný, kterého Lot napadl, nyní jeho spoluvězeň v jedné z Hliněných děr.

„Tě vážně zajímá moje jméno?“ odvětil Lot, ležící na podlaze tak, aby co nejméně cítil praskliny na svém těle.

„Ani ne, ale nechci posledních pár století svého života mlčet.“

„Tak klidně mluv. Ty seš kdo?“

„Rok, až do dneška velmi úspěšný úředník. Ty?“

„Lot, až do dneška docela úspěšnej zloděj.“

„Proč jsi mě vůbec napadl?“

„Koukni se na mě, jsem samá prasklina! Potřebuju bláto.“

„Proč jsi mě třeba nepožádal?“

„Protože nejsem žádnéj prachspostej žebrák!“

„Jasně, takže přizabít někoho je lepší, co?“

„Nemusel ses prát.“

„Aha, takže jsi čekal, že řeknu něco jako: ‚Prosím, neublížuj mi, tady máš všechno, co mám‘?“

„Ostatní to tak udělali.“

„A to je lepší, než žebrat?“

„Jo, protože dostanu víc, než nějakej blbej desátek. Vezmu si všechno. Ty máš stejně v tý luxusní jeskyni, kde žiješ, dost.“

„Nežiju v žádnéj luxusní jeskyni. Mám pronajatý pokoj v domě, co patří úřadu.“

„Proti tomu, kde žiju já, je to luxus! A vůbec, kdybych tě požádal, nic bys mi nedal.“

„Proč by ne? Když bych viděl, v jakém jsi stavu...“

„No výborně, tak teda prosím, prosím, moc se lísám, dáš mi nějaký bláto?“

Rok mlčel.

„Jo, to jsem si myslel,“ suchými rty se zasmál Lot.

„Jenže teď jsme v trochu jiné situaci, že? Teď už musím vystačit s tím, co mám.

Už žádné ‚doma v luxusní jeskyni‘ nebude.“

„Nekecej, nic bys mi nedal ani tam na ulici.“

„No dobře, nedal. A co? Já pracuju! Všechno, co mám, jsem si tvrdě vydobyl.“

„Jo, já taky,“ zasmál se Lot.

„Na úkor jiných!“

„A ty snad ne?! Kolik takovejch, jako jsem já, prošlo tvojí administrativou, co?

Kolik z nich skončilo v Hliněnejch dírách?“

„Jen ti, co porušili zákon.“

„Jo. A ty teď taky. Máš, cos chtěl. Stal ses obětí systému, kterému jsi pomáhal.“

„Ty jsi prachošuk!“ zakroutil hlavou Rok.

Několik let seděli potichu. Pak se zeptal Lot, mnohem smířlivějším tónem: „Myslíš, že je tohle vážně posledních pár set let našich životů?“

Rok se jen ušklíbl: „Já jsem tu statistiku dělal. Z Hliněných děr se nikdy nikdo nevrátil.“

3. Kapitán Knum

Lot s Rokem byli druhý den vyvedeni do kamenného lomu, kde je strážní postavili do řady, společně s dalšími desíti vězni. Desítky dalších byly vidět dole v lomu, jak těžce pracují na ostrém vysušujícím slunci, častováni ranami Kamenných strážných.

„Tak to vypadá, že nás rovnou nepopraví,“ zašeptal Rok Lotovi.

„Rovnou ne,“ odpověděl Lot. „Jako by na tom záleželo,“ pomyslel si.

„Ticho tam!“ zařval dozorce a udeřil svojí ohromnou kamennou pěstí. Lot se bez hlesu svezl k zemi.

„Vstávej, blátošmejde!“ zařval zase dozorce a nakopl ho, „nebo dostaneš víc!“

Lot byl po ráně pěstí tak otřesen, že měl pocit, jako by se neměl zvednout už nikdy. Hlava se mu točila. Něco v ní bylo roztrženo na prach.

„Povídám, vstávej!“ Dostal kopanec do vyschlého hrudníku, který, se strašidelným zvukem drolící se hlíny, popraskal. V hrůze, že by opravdu mohly následovat další, ještě fatálnější rány, Lot vstal. V první chvíli měl pocit, že omdlí, ale někdo ho zachytil.

„Jak dojemné,“ zasmál se strážný ironicky směrem k Rokovi, který teď podpíral svého zraněného kolegu, „poděkuj tady blaťoušovi, špíno, jinak bych tě rozkopal na prášek do těživa!“

Lot v odpověď jen zasténal.

„Takže, blaťáci!“ oslovil strážný všechny nastoupené Hliněné obvyklou urážkou, „já jsem major Knum a budu vaše noční můra. Moje obsidiánové oko vás bude sledovat na každém kroku a bude se vás pokoušet chytit při jakékoliv nepravosti.“ Ukázal na své oči, které byly opravdu tvořeny dokonale hladkými, dokonale černými obsidiány. Lot ucítil náhlou touhu tyhle dva luxusní obsidiány vyloupnout a zahodit a pak se bavit tím, jak je bude slepý dozorce hledat.

Strážný Knum pokračoval: „Dnes budete všichni přesunuti z Hliněných děr do ubikací místního pracovního tábora. Dostanete vodu. Ano, slyšíte správně, bažinožrouti! Dostanete dostatek bláta, abyste se mohli patřičně zcelit před zítřejší namáhavou prací.“

Někdo ze skupiny radostně zavýsknul. „Ticho!“ zařval major Knum a výtržníka stihl stejný trest, jako předtím Lota.

„Každý z vás dostane nástroj,“ oznámil opět Knum a na jeho pokyn začal jeden ze strážných rozdávat kamenné čepele, nasazené na rukojeti z kmene stromu, „za nástroje ručíte vlastní hlavou. Je vám to jasný, prachudáci?! Ztráta nebo zničení nástroje znamená, že navštívíte Jeskyni odplaty. A Jeskyně odplaty je, blaťáci, řešení konečné. Poškození nástroje v průběhu práce se považuje za menší přestupek. Nástroj vám bude vyměněn a zároveň snížen příděl vody na příštích tisíc let.“

Lot sevřel pahýlem, který kdysi býval rukou, nástroj k rozrušování kamene. Měl strašnou žízeň. Ve vězení trochu vody dostal, ale stěží dost na to, aby

zacelil život ohrožující rány. Nemohl se dočkat, až dostane ono slíbené bláto na ubikacích.

„Nyní vám seržant ukáže vaše ubikace,“ pokračoval Knum, „ráno, jakmile slunce přeleze obratník, budete připraveni na pracovišti. Kdo nebude, skončí v Jeskyni odplaty. A nezapomeňte, blaťouši, že vás pořád sledují moje obsidiánové oči! Jediná výtržnost, jediné neuposlechnutí rozkazu, a skončíte kde?“

Vězni mlčeli, příliš se báli, že jakmile promluví, srazí je majorova pěst.

„No tak!“ rozkřičel se major, „ptám se vás snad na něco!“

„V Jeskyni odplaty,“ odpověděl jeden z vězňů. Vzápětí dostal ránu pěstí a spadl na zem.

„Řek jsem...“ zařval na něj major Knum, „ptám se vás snad na něco?! Řekl jsem, že budete mlčet a to taky budete, blátošmejdi!“

Raněný vězeň byl dostatečně inteligentní na to, aby se nepokoušel protestovat proti do očí bijící nespravedlnosti dozorcova jednání.

„Tak co, kde všichni skončíte?!“ zařval zase Knum. Nikdo z vězňů nebyl tak hloupý, aby se nechal do stejné léčky nalákat podruhé.

„No přece v Jeskyni odplaty, tupci!“ zařval na ně, „já jsem vždycky říkal, že Hlinění mají hlavy plný sraček! A teď pochodem vchod za seržantem! A kdo se bude loudat, dostane ránu!“

„Stejně jsou tyhle nástroje fascinující, co?“ ozval se Rok, zatímco Lot zízivě nasával skromnou zásobu vody, kterou měl na ubikaci připravenou.

„Jaký nástroje?“ nesoustředil se Lot.

„No, ty klíny, přece! Tušil jsi někdy, že se správným nástrojem v ruce můžeš rozbít kámen? Že stačí zaseknout klín a hliněnýma rukama ho roztrhat?“

„Hm, asi proto se nikdy nikdo nevrátil.“

„Přesně na to jsem myslel. Když už nám ukážou, že jsou i oni zranitelní, musí nás tu držet celý život.“

„Přitom by to klidně mohli kutat sami,“ Lot se podíval s odporem ven z ubikace po nejbližším strážci, „ale oni ne. Pěkně to nechaj dělat Hliněný a sami budou jenom postávat kolem a buzerovat.“

„Zajímalo by mě, proč vůbec ten kámen kutají.“

„Co já vím? Z něčeho ty svoje města stavět musej, ne?“

„Viděl jsi někdy domy z vápence?“

„No, nebo možná doufají, že tam vykutají někoho živýho.“

„Jako živý Kámen?“

„No jasně. Nějak musej vznikat, ne? Reprodukovat se neuměj, aspoň teda ne přirozeně, jako Hlína. Šutrák ti žádnéj šterk neporodí. Tak jak to, že nevymírají?“

„Takže myslíš, že se rodí takhle? Že je musí někdo vykutat ze země?“

„Co já vím? Možný to je, ne?“

„Tak možné to asi bude... prosím tě, vem si to, se na tebe nemůžu koukat,“ a podal Lotovi, který se zoufale snažil vysát poslední kapky svého přídělů, vlastní misku s vodou.

Hned během svého prvního pracovního dne dostali odpověď. Zatímco rozrušovali a trhali stěny skály, uslyšeli vzrušený křik z blízkého výkopu. Všichni okamžitě přestali pracovat a rozeběhli se k místu, odkud přicházel. Hliněný dělník právě vylézal z díry, z níž vykukoval dokonale uhlazený Kámen s živýma očima, přejíždějícíma zmateně od jednoho k druhému.

„Teda člověče,“ vydechl Krum, „nejsi ty věštec?“

Lot jen nenaloženě zabručel: „Si myslíš, že kdybych byl věštec, skončil bych tady?“

Narození nového Kamene bylo strážci vždy oslavováno jako svátek. Co se týče Hliněných, ti si nejspíš pomysleli, že existence nového Kamene je pro ně všechno, jen ne svátek. Nicméně, po zbytek dne dostali volno a extra přiděl vody, a proto Hlinění vždy tuto událost hlasitě oslavovali spolu s Kameny.

Neuběhlo ani deset tisíc let a Lot s Rokem, pracující v dole, uslyšeli opět hlas majora Knuma, jak přednáší nováčkům svoji přivítací řeč.

„Za nástroje ručíte vlastní hlavou. Ztráta nebo zničení nástroje znamená, že navštívíte Jeskyni odplaty. A Jeskyně odplaty je, blatáci, řešení konečné.“

Lot si schválně počkal, zda Knum udělá ten stejný podraz, jako předtím jim. Udělal. Větu „Na něco jsem se snad ptal!“ vystřídala odpověď jakéhosi nešťastníka „v Jeskyni odplaty“, po níž následovala rána a zvuk drčené hlíny, který byl slyšet až k nim, tak jasně, jako Knumův křik, oznamující, že se přece na nic neptal.

Nešťastný vězeň měl nicméně štěstí. Zrovna probíhala menší doba ledová, slunce tolik nevysušovalo a ve vzduchu byla cítit vláha. Měl mnohem větší šanci na přežití, než před pár tisíci lety Lot.

Majora Knuma nenáviděli bez výjimky všichni Hlinění. Byl nejen tím nejzlovolnějším Kamenem, co Lot kdy poznal, ale také tím nejustranějším. Miloval řád. Byl přesný. Každý pracovní den obcházel důl po stejné trase, stejnou rychlostí, ve stejný čas. Byl zločinně přesný v šikanování vězňů. Každý den udeřil vězně, pracujícího na východní straně nejvyššího kruhu. Místu se kvůli tomu přezdívalo „Šutrákova skála“. Stalo se jakýmsi pomyslným prubířským kamenem, jímž se určoval charakter Hliněných jednotlivců. Bez pomoci ostatních byl totiž vězeň na Šutrákově skále obvykle odsouzen k smrti.

Vězňové se podle charakterových vlastností dělili na tři skupiny.

Ti, kteří se snažili budovat komunitu, jejíž jedinci si vzájemně pomáhali, tváří v tvář zlovůli majora Knuma, se sami nazývali vznešeným výrazem „Kaolíni“. Ti spolu sdíleli zásoby vody a rozdělovali je podle potřeby, ošetřovali raněné a snažili se opravovat poškozené nástroje. Díky nim byla zrušena tradice posílat na Šutrákovu skálu nic netušící nováčky. Místo toho Kaolíni každý den vylosovali jednoho ze svých řad, kdo se měl na tuto pozici vydat. Tedy samozřejmě jednoho z těch zdravých, kteří měli šanci Knumovu ránu přežít. Ostatní mu pak dali své přídělky vody a pomohli mu na konci dne zase na nohy.

Zcela opačnou skupinou byli „Humusové“, individualisté, kteří se rozhodli přežívat zcela nezávisle na ostatních. Vodu si nechávali pro sebe. Když byli ranění nebo žízniví, prostě se s tím vyrovnávali sami. Běželi do dolu vždy jako první, aby se vyhnuli Šutrákově skále. Kaolíni jejich rozhodnutí respektovali, ale chovali se k nim přezíravě. Tvářili se, že prostě neexistují.

Do nejhorší, ostatními opovrhované skupiny patřili „Prachouni“. Byli to všichni ti, kteří se nějakým způsobem zpronevěřili komunitě. Například tím, že donášeli Kamenům. Často šlo o bývalé Kaolíny, kteří ochotně využívali výhod komunity, ale když ostatní Kaolíni potřebovali pomoc od nich, zachovali se sobecky a pomoci odmítli.

Nejhorším případem takového Prachouna byl mladík jménem Mas. Když přišel, měl na sobě stěží kousek těla mokrý. Když mu Kaolíni nabídli pomoc, vřele ji přijal. Díky neustálému skuhrání, jak je mu špatně, se mu dostalo tak velkého přídělů bláta, že se zvedl na úroveň těch nejzdravějších jedinců. Jednoho večera na něj padl los na Šutrákovu skálu. Svůj úděl, zdálo se, přijal a druhý den vyrazil v procesí ostatních Kaolínů k inkriminovanému místu. Když však přišel k Šutrákově skále, prudce odbočil a zabral jiný post. Na nebezpečném místě tak skončil jeden slabší Kaolín, kterého Knum svojí ranou toho dne zabil.

Mase od té doby nenáviděli všichni, snad kromě ostatních Prachounů. I Humusové na něj pokřikovali nadávky. Přezdívali mu „čestný šutr“ a házeli po něm kameny, kdykoliv se přiblížil.

Rok samozřejmě patřil mezi Kaolíny. Lot často litoval, že se tehdy dostal na mušku Knumovi a musel přijmout pomoc komunity, čímž se stal jedním z Kaolínů. Mezi Humusy by byl mnohem spokojenější. Vždy se s problémy pral sám. S překvapením však zjistil, že zradit komunitu a stát se Prachounem mu bylo proti srsti.